

Notat om Feministisk Initiativ (FI) og den svenske valgkamp 2014

Skrevet af Kristine E. Raunkjær, FIU-Ligestilling

FI's historie

FI blev præsenteret ved et pressemøde i Stockholm i april 2005. På deres første årsmøde i september 2005 overgik de til at være et egentligt politisk parti, og ved samme lejlighed annoncerede de, at de ville stille op til Rigsdagsvalget (svarende til folketingsvalget) i 2006. De kom dog ikke ind med nogle kandidater ved valget i 2006, men fik 0,68 % af stemmerne – og blev det største parti uden for Rigsdagen. I 2007 foreslog FI's styrelse, at de skulle være en folkebevægelse og ikke et parti, bl.a. fordi de ikke havde råd til at føre valgkamp. Men efter forskellige donationer og interne udredninger, besluttede de på en ekstraordinær kongres i 2008 at partiet ville stille op til Europaparlamentsvalget i 2009 og Rigsdagsvalget i 2010. Ved Europaparlamentsvalget i 2009 fik partiet 2,2 % af stemmerne, men kom ikke ind. I 2010 stillede partiet op til Rigsdagsvalget samt ved en række lokale valg i kommuner. Partiet kom ikke ind i Rigsdagen, og gik i forhold til sidste valg ned på at få 0,4 % af stemmerne. Partiet blev dog det tredjestørste parti i Simrishamns kommune hvor talsperson Gudrun Schyman er bosat, med 8,9 % af stemmerne. Ved Europaparlamentsvalget i 2014 fik partiet 5,9 % af stemmerne, og fik derfor for første gang et medlem, Soraya Post, i Europaparlamentet.

FI's valgkampsresultat 2014

FI fik ved Rigsdagsvalget 3,1% af stemmerne, hvilket svarer til 184.230 personlige stemmer. Men da spærregrænsen i Sverige er 4%, kom de ikke ind i Rigsdagen. Med hensyn til kommunevalget er partiet kommet ind i 13 af 21 kommuner, de stillede op i. Det drejer sig om følgende kommuner: Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Umeå, Lund, Simrishamn, Gotland, Gullspång, Svalöv, Kiruna, Sala og Norrköping. Partiets medlemstal er steget kraftigt siden efteråret 2013 fra 1500 i oktober 2013 til over 20.000 medlemmer i september 2014. Sammenlignet med deres størrelse, er det er mange flere medlemmer end de fleste traditionelle partier. På Facebook følges de af 140.000 personer.

Partiets politiske ståsted

FI er et feministisk parti, der arbejder ud fra et intersektionelt perspektiv. Dvs. de er interesserede i hvordan magtforhold koblet til køn og seksualitet spiller sammen med andre kategorier som f.eks. etnicitet. Målet for den feministiske politik er at skabe et samfund, hvor mennesker kan udvikle sine fulde potentialer uafhængigt af køn, kønsidentitet, alder, funktionsdygtighed, seksualitet, tro, hudfarve, etnicitet eller medborgerskab.

FI definerer sig ikke som et klassisk højre eller venstrefløjsparti. Men FI støtter en rød-grøn regering, og tager afsæt i en antiracistisk og feministisk ideologi.

FI sætter fokus på antidiskrimination, for at modvirke samfundets strukturelle diskrimination, og de ser ikke dette arbejde som en måde at pleje såkaldte "særinteresser".

FI har et pragmatisk forhold til EU, de bruger de muligheder for samarbejde unionen giver, men arbejder samtidig for at modvirke patriarkale strukturer og øget militarisering i EU.

Vældfærdsstaten er for FI et vigtigt værktøj til et godt liv. FI ønsker et samfund hvor menneskerettighederne respekteres, og hvor alle har ret til sundhed, arbejde, bolig, uddannelse, social omsorg og tryghed. Velfærdspolitikken skal sikre menneskers lige muligheder uanset køn, hudfarve, etnicitet, klassesforhold, seksualitet, funktionsformåen (dvs. om man har et handicap eller ej) og kønsidentitet. Papirløse og asylansøgere skal have de samme rettigheder som de øvrige medborgere.

FI er et internationalt/globalt orienteret parti, og de ønsker at bekæmpe ulighed og vestlig dominans globalt.

Partiets arbejdsmarkedspolitik

FI kæmper for:

- Ligeløn. Overholdelse af EU's direktiv om ligeløn og kontrol med at bestemmelserne i de kollektive overenskomster, i lønftaler eller individuelle kontrakter ikke er i konflikt mod princippet om ligeløn. Ligeløn skal sikres ved gennemførelse af et national arbejdsværdiurdering og en øgning af lønnen i de kvindedominerede sektorer.
- At forkorte arbejdsdagen til 6 timer.
- Næsten alle vil opleve arbejdsløshed gennem livet. Det er derfor vigtigt, at folk kan bruge deres tid som arbejdsløse på en konstruktiv måde - en måde, der kan udvide perspektiver og stimulerer en positiv udvikling. FI mener det er nødvendigt at forbinde det reducerede udbud af lønarbejde til en generel nedsættelse af arbejdstiden.
- Undersøgelse af de kønnede dimensioner i deltidsarbejde set i sammenhæng med arbejdsmarkedets rummelighed. Faste ansættelser baseret på heltid, skal være reglen på hele arbejdsmarkedet.
- Kvinder skal sikres den samme økonomiske situation som mænd som pensionister.

- En øget satsning for at forbedre arbejdsmiljøet i de kvindedominerede arbejdsområder.
- At arbejdsmarkedsstatistikkerne erstattes med, beregningsmetoder der synliggør kvinders vilkår.
- Der laves statslig risikofond, som støtter kvindelige selvstændige, fordi der er færre selvstændige blandt kvinder.
- Fjernelse af den 45 dages karenperiode fra a-kassen, som gælder, når man selv siger op. Det skal være muligt at forlade et job, man får det dårligt af.
- Arbejdspladser fri for vold og chikane
- At bekæmpe diskrimination på arbejdsmarkedet. Specielt diskrimination af ikke-hvide og mennesker som betragtes som "udlændinge".
- Sikring af sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv.
- Barselsrettighederne skal individualiseres, således at barslen bliver ligeligt fordelt mellem forældrene.
- Opvurdering af familiers mangfoldighed og juridisk anerkendelse af forskellige samlivskonstellationer. Familier er ikke kun heteroseksuelle kernefamiliekonstellationer.

FI i valgkamp

FI har i har grad været med til at sætte dagsordenen i den svenske valgkamp 2014, næsten alle partier har ligestillingsspørgsmål med i valgkampen, selv det borgelige Folkpartiet, går blandt andet til valg med sloganet "Feminisme uden socialisme" – se deres mærkesager her: <http://www.folkpartiet.se/politik/hjartefragor/jamstaldhet/> . De eneste der er erklærede modstandere af det feministiske projekt, er det højreorienterede parti Sverigesdemokraterne, men selv de skriver lidt om ligestilling i deres valgkampsmateriale på deres hjemmeside.

Kvinfo skriver i en analyse af valgkampen den 21/8 2014: *"Blandt dem, der har erklæret sig som feminister, er Socialdemokraternas partileder Stefan Löfven. Det skete ikke alene fra talerstolen på kvindekongressen Nordisk Forum i Malmø i juni men også i Almedalen i juli - det svenske forbillede for Folkemødet på Bornholm - hvor han erklærede sig som feminist og talte om ligestilling."* (<http://webmagasin.kvinfo.dk/artikler/valg-i-sverige-fortsaetter-feministisk-initiativ-sin-fremgang>)

"Det, FI er lykkedes med, er at ændre dagsordenen i den her valgkamp. Ligestilling og feminisme er kommet meget højt op" siger Drude Dahlerup, professor ved Stockholms Universitet til Berlingeren 29/8 2014.

FI prøvede også at holde de øvrige partier op på deres feministiske valgløfter, natten mellem den 7. og 8. september var partiets frivillige ude at sætte lyserøde ligestillingsbriller op på de øvrige partiers valgplakater og reklamer mm., med en hilsen om at valgløfter forpligter, når valgkampen er ovre. Den 8. om aftenen, blev de fysiske lyserøde briller fjernet igen, *"men forhåbentlig bliver de mentale briller siddende"*, skrev FI på deres Facebook side. Nogle af de andre partier har kritiserede aktionen.

Generelt er partiet meget aktive på de sociale medier, flere gange dagligt opdateres deres profil, og information og billeder fra forskellige FI-aktioner, Homeparties og møder deles.

Homeparties er traditionelt set, et arrangement hvor en sælger kommer ud i private hjem og sælger f.eks. Tupperware til kvinder. Til FI's homeparties er det feministiske budskaber der sælges. Her kommer en politiker ud et privat hjem og fortæller om og debatterer med de indbudte om samfundets diskriminerende strukturer og taler om, hvordan partiet vil skabe et mere lige samfund. Det har vist sig at være en effektiv kommunikationsstrategi. Læs mere om partiets Home Parties her: <http://feministisktinitiativ.se/bli-aktiv-i-f/politiska-homepartys/>

Feministisk initiativ fik mindre end 2 % af stemmerne ved forrige rigsdagsvalg, og derfor fik de ingen statslig støtte til at distribuere deres valgsedler ved dette valg. Det var en praktisk udfordring for partiet, som selv skulle trykke og distribuere valgsedler i alle valglokalerne i hele landet.

Hvem stemmer på partiet?

Før valget – (8/9) sagde flere meningsmålinger at partiet ville klare sig op over spærregrensen på 4% af stemmerne. (<http://jyllands-posten.dk/international/europa/ECE7007210/feminister-kan-udloese-svensk-valggyser?ref=lokalavisen>)

Kvinfo skrev i deres analyse fra 21/8 2014:

"Feministisk Initiativ henter først og fremmest sine stemmer i storbyer som Göteborg, Malmø og Stockholm, og blandt yngre, veluddannede og kvinder, selv om også mænd stemmer på partiet. Det viser analyser fra de seneste valg.

Dette vælgerkorps er Feministisk Initiativs anden store udfordring. Det betyder, at vælgerbasen er ganske lille. Og det tegner et billede af, at det er ungdomsaktivister, der bærer Feministisk Initiativ frem. Her viste partiets spidskandidat til EU-valget, Soraya Post, en helt anden profil, og det bredte vælgerbasen ud. Det beviste, at man altså ikke behøver at være 22 år og læse kønsstudier på universitetet for at stemme på partiet. Det er muligt, at de unge og storbyvælgerne kan sikre de nødvendige 4 %. Men partiet har et uudnyttet potentiale, som udgøres af de mange kvinder, der arbejder inden for sundheds- og

omsorgssektoren. Det er en stor gruppe af midaldrende, lavt uddannede og lavtlønnede kvinder. Og det bliver udfordringen at se, om Feministisk Initiativ kan nå den gruppe", siger Malin Rönnblom, der på den anden side også tror, at FI allerede i dag når bredere ud, end man gjorde for fire år siden, bl.a. på grund af homeparties. Partiets kandidater har mødt ganske mange mennesker, og på den måde har de været i kontakt med helt andre grupper end dem, der er deres kærnevælgere".

Den 6/9 fremlagde FI selv en opionsundersøgelse, lavet af Sifos telefonbuss, som kan opsummeres sådan:

Mere end hver anden kvinde (60 %) støtter op om at FI kommer i parlamentet. 39 % af mændene ønsker det samme.

16 % siger de har overvejet at stemme på partiet – blandt kvinderne er det 23 %, der siger de har overvejet at stemme på partiet. Størst støtte er der blandt kvinderne i aldersgruppen 15-29 år, her har 8 ud af 10 overvejet at stemme på partiet.

(Kilde: Opionsundersøgelse fremlagt af FI 6/9 – lavet af Sifos telefonbuss 2014 - bygger på telefon interview med 1000 personer fra den 26. – 28. august:

<http://www.dn.se/debatt/mer-an-varannan-kvinna-ar-for-att-fi-nar-riksdagen/>)

Noget som fulgt FI hele vejen, har været snakken om at en stemme på dem, er det samme som at smide sin stemme væk, hvis de ikke kommer ind. Det har FI så valgt at bruge til sin fordel gennem at ha "*släng inte bort din röst*" (smid ikke din stemme væk) som slogan.

Med det vil de sige, at en stemme på det man tror på aldrig kan være spildt. Samtidig var det at nå min. 2,5% af stemmerne en sejr, da det betyder partistøtte fra staten og nogle helt andre muligheder for at arbejde politisk/strategisk i stedet for som før at være afhængige af frivillige og donationer.

Der var under valgkampen en del debat om taktisk stemmeafgivelse – at stemme på FI var for mange (også nogle socialdemokrater) en måde at skabe en stærk modpol til Sveriges Demokraterne (nationalt konservativt parti – som DF), og en måde at sørge for at Sveriges Demokraterne ikke kunne få en rolle som tungen på vægtskålen for den kommende regering. (<http://www.dagensarena.se/opinion/dn-matning-kan-bli-fis-genombrott/>)

Artikler om det svenske valg:

Analyse af FI i den svenske valgkamp skrevet af Kvinfor 21/8 2014:

<http://webmagasin.kvinfor.dk/artikler/valg-i-sverige-fortsætter-feministisk-initiativ-sin-fremgang>

Andre artikler fra danske aviser:

Berlingske 29/8 2014: <http://www.b.dk/politiko/det-ligger-i-den-stereotype-mands-rolle.-den-er-fuldpumpet-med-vold-og-virilitet>

News Øresund 5/9 2014: <http://www.newsøresund.dk/ny-maaling-feministisk-parti-ind-i-svensk-rigsdag/>

Jyllandsposten 8/9 2014: <http://jyllandsposten.dk/international/europa/ECE7007210/feminister-kan-udløse-svensk-valggyser?ref=lokalavisen>

Fra svenske aviser:

<http://www.dagensarena.se/opinion/dn-matning-kan-bli-fis-genombrott/>

<http://www.dn.se/debatt/mer-an-varannan-kvinna-ar-for-att-fi-nar-riksdagen/>

<http://www.aftonbladet.se/debatt/debattamnen/politik/article19496962.ab>

<http://www.dagensarena.se/opinion/individualiserad-foraldras-forsakring-slar-mot-mammor/>